

แนวโน้มการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย

พรรั่มภา เจริญศิริ, อัมภฎาทุท ชูศรี

1. บทนำ

การศึกษาคำช่วยท้ายประโยค (終助詞) มีความสำคัญเท่าเทียมกับการศึกษาคำช่วยอื่นๆ ตั้งแต่ยุคแรกของการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่สองในช่วงทศวรรษที่ 1980 มีงานวิจัยเกี่ยวกับคำช่วยท้ายประโยคเช่น 「よ」 「よ」 อย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีงานวิจัยคำช่วยท้ายประโยคแบบประสม เช่น 「よ ㄥ」 ในปริมาณน้อยทั้งที่มีการใช้งานในปริมาณที่สูงพอสมควร ในตำราเรียนที่ผู้เรียนชั้นกลางและชั้นสูงใช้ก็มีเพียงบางเล่มที่มีการกล่าวถึงคำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 และกล่าวถึงในหน้าที่เดียวนั้นคือ 確認 (การยืนยันข้อมูล) เช่น 『ホッ・ステップ・ジャンプ (Ⅱ)』 (น. 105) 『現代日本語コース中級Ⅰ』 (น. 123) และ 『みんなの日本語中級Ⅱ』 (น. 13)

สำหรับในประเทศไทยยังไม่มียงานวิจัยใดที่แสดงให้เห็นถึงการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางและสูงชาวไทย ดังนั้นผู้เขียนจึงจัดทำงานวิจัยครั้งนี้ขึ้นเพื่อศึกษาการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางชาวไทยและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นสูงชาวไทย และเพื่อศึกษาปัญหาในการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 ของผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวโดยการนำไปเปรียบเทียบกับการใช้ของชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจ เพื่อเสนอแนะแนวแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป⁽¹⁾

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีงานวิจัยที่มีมุมมองที่มองว่าคำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 เป็นคำประสมระหว่าง 「よ」 กับ 「ㄥ」 แต่มีความหมายโน้มเอียงมาทาง 「ㄥ」 เป็นหลัก (大曾 2005, 鄭 1995, 吉田 2008, ナラノーン 1998, チューシ—2013) และมุมมองที่มองว่าคำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 เป็นคำเดี่ยว (蓮沼 1992, 水野 2008, 名嶋 2010) อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยครั้งนี้ คณะผู้เขียนเลือกวิจัยปรากฏการณ์การใช้ 「よ ㄥ」 โดยตรง โดยไม่คำนึงความหมายอันเกิดจากคำช่วย 「ㄥ」 และ 「よ」 และผู้เขียนขออ้างอิงงานวิจัย 4 ชิ้น ได้แก่ 蓮沼 (1995) ナラノーン (1998) 大曾 (2005) 吉田 (2008) โดยสามารถสรุปหน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 ของงานวิจัยต่างๆ ได้ดังตาราง 1⁽²⁾ จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหน้าที่ของ 「よ ㄥ」 ของ 蓮沼 (1995) นั้นมีเป็นจำนวนมากแต่ก็ยังไม่ครอบคลุมหากปรับเกณฑ์โดยเพิ่มหน้าที่บางข้อเช่น หน้าที่เรียกร้องความสนใจในกรณีให้ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทำบางสิ่ง ทั้งนี้งานวิจัยดังกล่าวไม่ได้ศึกษาถึงแนวโน้มการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ผู้เขียนจึงศึกษาถึงแนวโน้มการใช้ 「よ ㄥ」 ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในงานวิจัยครั้งนี้

ในด้านความเหมือนและความแตกต่างของคำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 กับ 「ㄥ」 「でしよ ㄥ」 「じよ ㄥ」 นั้นเมื่อเปรียบเทียบหน้าที่ที่ปรากฏในวรรณกรรมต่างๆ ดังที่ระบุในตาราง 2 จะพบว่าคำเหล่านี้มีหน้าที่ที่เหมือนกันคือหน้าที่ "เรียกร้องการยืนยัน" (確認要求) คำช่วยท้ายประโยค 「よ ㄥ」 มีหน้าที่คล้ายกับ 「ㄥ」 เป็น

ส่วนใหญ่ และมีหน้าที่คล้ายกับ「でしょう」「じゃないか」คือการกระตุ้นให้มีความรู้ร่วมกัน (共通認識の喚起) นอกจากนี้「よね」มีหน้าที่การยืนยันการคาดการณ์ (推量確認) ที่คล้ายกับ「でしょう」

ตาราง 1 สรุปหน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค「よね」จากงานวิจัยที่สำคัญ

ข้อ	ตัวอย่างประโยค	หน้าที่	必須/ 任意	蓮沼 (1992)	大曾 (2005)	ナラノ ーン (1998)	吉田 (2008)
1	綾子：あの、ちょっとそこまで来たんですよ。だから、もしお目にかかればと思って。 耕一：まだ帰ってないんだよね。(蓮沼 1992 : 65)	ให้ข้อมูลโดยไม่สนใจว่าผู้ฟังมีข้อมูล (การเรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง)	任意	1. ให้ข้อมูลโดยไม่สนใจว่าผู้ฟังมีข้อมูล (การเรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง)	3. พูดถึงข้อมูลที่ผู้ฟังพูดเท่านั้นที่รู้ อาจจะจบแค่よเฉยๆ หรือไม่ใส่คำช่วยท้ายประโยคเลยก็ได้	3. ผู้พูดพูดถึงประสบการณ์หรือความคิดของตนเอง	3. ผู้พูดต้องการประสบการณ์หรือความรู้ลึกของผู้พูด
2	[ゆき子、みのり、ひらりがお茶を飲んでいる。] ゆき子：お母さんが根本さんと何でもないことはお父さん、いずれはわかると思うの。けどお父さん淋しいのよ。アンタたち、気使ってあげてよね。 みのり：よそのうちと比べりゃ、結構できた娘だと思うけどなァ。(ナラノーン 1998 : 108)	เรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง		2. ผู้พูดสนใจว่าผู้ฟังมีข้อมูล		2. ผู้พูดคิดว่าอีกฝ่ายรับรู้เรื่องนั้นอยู่แล้ว <大曾 2005 : 9>	
3	私、確か、ゆうべ、眼鏡ここに置いたよね。(蓮沼 1992 : 66)	ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความจริงจำของผู้พูด	必須	2.1 ผู้พูดและผู้ฟังมีการตัดสินใจที่ต่างกัน 2.1.1 ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความจริงจำของผู้พูด			
4	[良雄には兄がいるが、そばにいる友人の健一を見て] 修一：お兄さんじゃないよね。 良雄：ええ、友だちです。(蓮沼 1992 : 67)	ยืนยันข้อมูลผู้ฟังที่มาจากการสันนิษฐาน	必須	2.1.2 ยืนยันข้อมูลผู้ฟังที่มาจากการสันนิษฐาน	1. ผู้พูดมีข้อมูลอยู่แล้วก่อนจะพูดแล้วพูดให้ผู้ฟังยอมรับในสิ่งนั้นๆ	4. ผู้พูดถ่ายทอดตัดสินใจของตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ฟัง	
5	綾子：私と歩くと恥ずかしいわよね。 実：そんなことねえよ。(蓮沼 1992 : 69)	ยืนยันประสบการณ์โดยตรงของผู้ฟัง	必須	2.1.3 ยืนยันประสบการณ์โดยตรงของผู้ฟัง			
6	桐子：いまさら男のことで喧嘩なんかできないわよね。 彩子：そうよね。(蓮沼 1992 : 70)	ยืนยันความรู้หรือการตัดสินใจที่มีร่วมกันอีกรอบ	必須	2.2 การนำข้อมูลหรือการตัดสินใจของผู้พูดและผู้ฟังมาคิดทบทวนว่าตรงกันหรือไม่ 2.2.1 ยืนยันความรู้หรือการตัดสินใจที่มีร่วมกันอีกรอบ			

ตาราง 1(ต่อ) สรุปหน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よね」 จากงานวิจัยที่สำคัญ

ข้อ	ตัวอย่างประโยค	หน้าที่	必須/ 任意	蓮沼 (1992)	大曾 (2005)	ナラノ ン (1998)	吉田 (2008)
7	桃子：いやらしい。 良介：いやしくないよ、別に。 桃子：いやらしいよ、そんなもの一人で見て。 良介：いやしくないよ。 桃子：[ビデオショップの店員に] いやらしいわよねえ。 店員：そういうシーンもあるけど。(蓮沼 1992 : 70)	ยืนยันการตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ทั่วไป	必須	2.2.2 ยืนยันการตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ทั่วไป			2. พุดต้องการให้ผู้ฟังตัดสินใจหรือยืนยันในสิ่งที่กำลังพูดถึง (ลักษณะคล้ายคำถาม)
8	由子：家もカレーにしよ・・・好きな <u>よねえ</u> 、みんなカレーが。 彩子：子供のときそうだったもの。(蓮沼 1992 : 71)	ยืนยันความรู้สึกทั่วไปอีกรอบ	必須	2.2.3 ยืนยันความรู้สึกทั่วไปอีกรอบ			
9	一郎：あんたと二人で、旅行しないかっていった <u>よね</u> 。 明子：はい。 一郎：実をいうと、私は、軽い気持ちだったんだよ。(蓮沼 1992 : 72)	ยืนยันประสบการณ์ที่มีร่วมกันในอดีต	必須	2.2.4 ยืนยันประสบการณ์ที่มีร่วมกันในอดีต	2. ผู้พูดคิดว่าอีกฝ่ายรับรู้เรื่องนั้นอยู่แล้ว		

หมายเหตุ ตัวเลขที่อยู่หน้าหน้าที่ของ 「よね」 หมายถึง ลำดับหน้าที่ของ 「よね」 ในแต่ละงานวิจัย

ตาราง 2 ความแตกต่างของคำช่วยท้ายประโยค 「よね」 และสำนวนถามการยืนยัน 「でしょ」 และ 「じゃないか」 ที่ปรากฏในวรรณกรรม

หน้าที่	เรียกร้องการยืนยัน 確認要求	เรียกร้องให้เห็นห้อง 同意要求	เรียกร้องความสนใจ 注視要求	แสดงการยืนยันกับตัวเอง 自己確認表示	แสดงความเห็นห้อง 同意表示	แสดงความสนใจ 注視表示	การกระตุ้นความรู้สึกร่วมกัน 共通認識の喚起	แสดงความต้องการข้อมูล เพิ่มเติม 認識形成の要請	การยืนยันการคาดการณ์ 推量確認	การแสดงความเกิดข้อมูล 認識生成のアピール	การเรียกร้องข้อมูล 認識要求
よね	○	○	○				○		○		
ね	○	○	○	○	○	○					
でしょ	○						○	○	○		○
じゃないか	○						○	○		○	○

3. วิธีการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 2 กลุ่มคือ 1. ชาวญี่ปุ่นจำนวน 15 คน โดยเป็นผู้ที่กำลังศึกษาปริญญาโท ด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นที่มหาวิทยาลัยวาเซดะ ประเทศญี่ปุ่นและ 2. ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยทั้งหมด 95 คน เป็นผู้เรียน

ชั้นกลาง 52 คน และชั้นสูง 43 คน โดยผู้เรียนชั้นกลางคือผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่สอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นผ่านระดับ N3 และสำหรับผู้เรียนชั้นสูงคือผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่สอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นผ่านระดับ N2

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยมีทั้งหมด 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 มี 10 บทสนทนาดังภาพที่ 1 โดยเว้นช่องว่างให้กลุ่มตัวอย่างทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเลือกเติมจากตัวเลือกที่ให้มา ชุดที่ 2 เป็นบทสนทนาเดิมในแบบสอบถามชุดที่ 1 แต่เติม よゝ ไว้ แล้วให้เฉพาะกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่นเลือกระดับความสำคัญของการใช้ よゝ ว่าอยู่ในระดับใด จาก 4 ตัวเลือก คือ “จำเป็นต้องใช้ได้”, “ควรจะเข้าใจแต่ไม่ต้องใช้เป็น”, “ควรจะเข้าใจเพียงเล็กน้อยไม่ต้องใช้เป็น” และ “ไม่จำเป็นต้องเข้าใจ”

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดนั้น อ้างอิงเกณฑ์การแบ่งหน้าที่ของ 蓮沼 (1992) และ ナラノーン (1998) โดยแบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นการศึกษาแนวโน้มการใช้คำช่วยท้ายประโยค「よゝ」เปรียบเทียบกับทางเลือกใช้สำนวนที่ใกล้เคียง เช่น ね、でしょう、じゃないか ทั้งนี้ผู้เขียนได้นำหน้าที่ที่ 2 “ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความทรงจำของผู้พูด” มาจัดทำเป็นคำถามข้อ 2 และข้อ 9 โดยมีความแตกต่างกันตรงที่ในคำถามข้อ 2 เท่านั้นที่มีคำวิเศษณ์「確か」และเนื่องจากการใช้คำช่วยในภาษาพูด ทำนองเสียงจะมีผลต่อความหมายของคำช่วยท้ายประโยคซึ่งผู้เรียนมักประสบปัญหาการเลือกใช้สำนวนที่เหมาะสม จึงนำคำเหล่านี้มาเติมทำนองเสียงขึ้นสูง(↑) และลงต่ำ(↓) แล้วจึงทำเป็นตัวเลือกในแต่ละข้อ⁽³⁾

<p>1. คุณต้องการเล่าให้เพื่อนฟังว่าคุณไปเชียงใหม่มาลึบตาหัดแล้วสนุกมาก คุณ : チェンマイへ旅行してきた……。とても楽しかったんですよ。 เพื่อน : いいですね。</p> <p>2. คุณไม่แน่ใจว่าเมื่อคืนวางแว่นตาไว้บนโต๊ะหรือไม่จึงพูดขึ้นกับเพื่อนเพื่อให้เขาช่วยหา คุณ : 私、確か、ゆうべ、めがね、ここに置いた……。 เพื่อน : ええ、友だちです。</p> <p>3. คุณไม่แน่ใจว่าคนที่เดินมากับเพื่อนคุณนั้นใช่พี่ชายของเขาหรือไม่จึงถามเพื่อนเพื่อเป็นการยืนยันว่าไม่ใช่พี่ชายจริงๆ คุณ : お兄さんじゃない……。 เพื่อน : ええ、友だちです。</p> <p>4. คุณคิดว่าแฟนของคุณอายุที่จะต้องเดินกับคุณ คุณจึงพูดขึ้นด้วยความน้อยใจ คุณ : 私と歩くのは恥ずかしい……。 แฟน : そんなことねえよ。</p> <p>5. คุณต้องการให้เพื่อนแสดงความเห็นด้วยการสูบบุหรี่นั้นไม่ดีต่อร่างกาย คุณ : タバコを吸うなんて体に悪い……。 เพื่อน : そうよね。</p> <p>6. คุณต้องการชวนเพื่อนคุยถึงละครที่เพิ่งดูเมื่อวานว่ามันสนุกดี คุณ : 昨日のドラマを見た？面白かった……。流れもいいし。 เพื่อน : つまらない部分もあるけど。</p>	<p>7. คุณเข้าไปในร้านอาหารแห่งหนึ่งกับเพื่อน และเห็นว่าคนส่วนใหญ่กำลังรับประทานข้าวผัดกะเพรากันอยู่ คุณจึงต้องการยืนยันกับเพื่อนว่าทุกคนชอบทานผัดกะเพรากันจริงๆ คุณ : みんな、バット・グラバオが好き……。 เพื่อน : 子供のときそうだったもの。</p> <p>8. คุณต้องการถามยืนยันเพื่อนว่าก่อนหน้านี้เขาได้ชวนคุณไปเที่ยวด้วยกันใช่หรือไม่ คุณ : 旅行しなかって言った……。 เพื่อน : はい。 คุณ : 実を言うと、私は、軽い気持ちだったんですよ。</p> <p>9. คุณพูดขึ้นกับเพื่อนเพราะไม่แน่ใจว่าเมื่อวานได้คืนเงินที่ยืมเพื่อนไปแล้วหรือไม่ คุณ : 昨日、借りたお金を返した……。 เพื่อน : はい。</p> <p>10. คุณกำลังถูกเพื่อนเข้าชี้ถามในสิ่งที่คุณไม่อยากจะบอก คุณจึงบอกให้เพื่อนหยุดเข้าชี้ เพื่อน : 昨日、何かあったの？ずっとニコニコしてるけど。 คุณ : 別に。 เพื่อน : 絶対あるでしょう。聞かせてよ。 คุณ : もう。やめて……。何もないって言ったでしょ。</p>
---	--

ภาพที่ 1 เนื้อหาของบทสนทนาทั้ง 10 ข้อในแบบสอบถามที่ 1 (เนื่องจากมีข้อจำกัดของพื้นที่ จึงขอละรายละเอียดของตัวเลือก)

4. แนวโน้มการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ของชาวญี่ปุ่น

ตาราง 3 อัตราส่วนผลการตอบแบบสอบถามของชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจ

ตัวเลือกในแบบสอบถาม	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6	ข้อ 7	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 10
ให้ข้อมูลโดยไม่สนใจว่าผู้ฟังมีข้อมูล(การเรียกข้อความสนใจของผู้ฟัง)	35	46.88	50	19.05	44.74	45	17.40	38.89	28.21	12.15
ยืนยันข้อมูลที่รับกขึ้นมาจากความทรงจำของผู้พูด										
ยืนยันข้อมูลผู้ฟังที่มากจากการสืบเสาะ										
ยืนยันประสบการณ์โดยตรงของผู้ฟัง										
ยืนยันความรู้หรือการตัดสินใจ ที่มาร่วมกัน										
ยืนยันการตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ทั่วไป										
ยืนยันความรู้สึกทั่วๆไป										
ยืนยันประสบการณ์ที่มิรวมกันในอดีต										
ยืนยันข้อมูลที่รับกขึ้นมาจากความทรงจำของผู้พูด										
การเรียกข้อความสนใจของผู้ฟัง										
よ	35	46.88	50	19.05	44.74	45	17.40	38.89	28.21	12.15
でしょう	10	12.50	19.23	28.52	26.32	22.50	17.39	36.11	17.95	
じゃないか/ですか	0	0	15.38	33.33	10.53	2.50	0	5.56	0	
ね	25	3.12	3.85		13.16	25	39.13	16.58	7.69	
っけ		34.38							43.59	
よ										42.42
(รูปคำสั่ง)										36.36
わ				0						
その他	30	3.12	11.54	19.05	5.26	5	26.09	2.78	2.56	6.06

จากการสำรวจชาวญี่ปุ่น พบว่าใช้ 「よゝ」 มากที่สุด 6 ข้อ ในกลุ่มสำรวจส่วนใหญ่เลือกใช้ 「ですか」 ในหน้าที่ “ยืนยันประสบการณ์โดยตรงของผู้ฟัง” และเลือกใช้ 「よ」 ในหน้าที่ “ยืนยันความรู้สึกทั่วๆไป” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูเอ-ซี (2008) และเลือกใช้ 「よ」 ในหน้าที่ “การเรียกข้อความสนใจของผู้ฟัง”⁽⁴⁾ ในหน้าที่ “ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความทรงจำของผู้พูด” ข้อ 2 ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ใช้ 「よゝ」 ในขณะที่ข้อ 9 ใช้ 「っけ」 เป็นส่วนใหญ่โดยสามารถสรุปแนวโน้มการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ของชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจได้ดังตาราง 3

สำหรับการเลือกใช้ทำนองเสียงของคำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ของชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจ มีอัตราส่วนการใช้ทำนองเสียงสูง “โหย-เนะ” มากกว่า “โหย-เน” ยกเว้นในหน้าที่ “ยืนยันความรู้สึกทั่วๆ ไป” หน้าที่ “ให้ข้อมูลโดยไม่สนใจว่าผู้ฟังมีข้อมูล (การเรียกข้อความสนใจของผู้ฟัง)” ที่มีอัตราส่วนการใช้งานทำนองเสียงต่ำใกล้เคียงกับทำนองเสียงสูงและหน้าที่ “ยืนยันประสบการณ์โดยตรงของผู้ฟัง” จะใช้เพียงทำนองเสียงต่ำเท่านั้น

5. ปัญหาการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย

5.1 ความแตกต่างในการใช้ระหว่างชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทย

จากแนวโน้มการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย เมื่อเปรียบเทียบกับชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจสามารถสรุปการเลือกใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ได้ดังตาราง 4 ซึ่งพบว่า หน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยและชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้เหมือนกันได้แก่หน้าที่ในข้อ 1 และหน้าที่ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยและชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจเลือกใช้คำอื่นมากกว่า 「よゝ」 เหมือนกัน ได้แก่หน้าที่ในข้อ 9 และ 10 โดยในข้อ 9 มีแนวโน้มที่จะใช้ 「っけ」 และในข้อ 10 มีแนวโน้มที่จะใช้ 「よ」

สำหรับหน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยและชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ต่างกันได้แก่หน้าที่ในข้อ 2, 3, 4, 5, 7 และ 8

ตาราง 4 เปรียบเทียบอัตราการเลือกใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ระหว่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยกับชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจ

ข้อ	หน้าที่	กลุ่มตัวอย่าง	อัตราการเลือกตอบ	เหมือน/ ต่าง
1	ให้ข้อมูลโดยไม่สนใจว่าผู้ฟังมีข้อมูล (การเรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง)	ญี่ปุ่น	よゝ (35%) > ぬ (25%)	เหมือน
		ไทย	よゝ (42.86%) > ぬ (21.01%)	
2	ยืนยันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำของผู้พูด	ญี่ปุ่น	よゝ (46.88%) > っけ (34.38%)	ต่าง
		ไทย	よゝ (17.74%) < ぬ (32.25%)	
3	ยืนยันข้อมูลผู้ฟังที่มาจาก การสนทนา	ญี่ปุ่น	よゝ (50%) > でしょう (19.23%)	ต่าง
		ไทย	よゝ (27.95%) < でしょう (33.54%)	
4	ยืนยันประสบการณ์โดยตรงของผู้ฟัง	ญี่ปุ่น	よゝ (19.05%) < ですか (33.33%)	ต่าง
		ไทย	よゝ (40.46%) > ですか (27.27%)	
5	ยืนยันความรู้หรือการตัดสินใจที่มีร่วมกันอีกรอบ	ญี่ปุ่น	よゝ (44.74%) > でしょう (26.32%)	ต่าง
		ไทย	よゝ (26.84%) < じゃないか (27.89%)	
6	ยืนยันการตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ทั่วไป	ญี่ปุ่น	よゝ (45%) > ぬ (25%)	ต่าง
		ไทย	よゝ (35.33%) < ぬ (36.53%)	
7	ยืนยันความรู้สึกทั่วไปอีกรอบ	ญี่ปุ่น	よゝ (17.40%) < ぬ (39.13%)	ต่าง
		ไทย	よゝ (37.72%) > ぬ (35.42%)	
8	ยืนยันประสบการณ์ที่มีร่วมกันในอดีต	ญี่ปุ่น	よゝ (38.89%) > でしょう (36.11%)	ต่าง
		ไทย	よゝ (29.44%) < でしょう (35%)	
9	ยืนยันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำของผู้พูด	ญี่ปุ่น	よゝ (28.21%) < っけ (43.59%)	เหมือน
		ไทย	よゝ (21.81%) < っけ (32.98%)	
10	การเรียกร้องความสนใจเพิ่มเติม	ญี่ปุ่น	よゝ (12.15%) < よ (42.42%)	เหมือน
		ไทย	よゝ (1.41%) < よ (50.70%)	

สำหรับข้อ 2 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเลือกใช้ 「っけ」 , ข้อ 3 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเลือกใช้ 「でしょう」 , ข้อ 4 ชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจส่วนใหญ่เลือกใช้ 「ですか」 , ข้อ 5 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเลือกใช้ 「じゃないか」 , ข้อ 6 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเลือกใช้ 「よゝ」 , ข้อ 7 ชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจส่วนใหญ่เลือกใช้ 「よゝ」 , ในข้อ 8 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเลือกใช้ 「でしょう」

ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาในการเลือกใช้คำช่วยท้ายประโยค ได้แก่หน้าที่ “2. ยืนยันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำของผู้พูด”, “3. ยืนยันข้อมูลผู้ฟังที่มาจาก การสนทนา”, “4. ยืนยันประสบการณ์โดยตรงของผู้ฟัง”, “5. ยืนยันความรู้หรือการตัดสินใจที่มีร่วมกันอีกรอบ”, “7. ยืนยันความรู้สึกทั่วไปอีกรอบ” และ “8. ยืนยันประสบการณ์ที่มีร่วมกันในอดีต”

ในด้านทำนองเสียง ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเลือกใช้ทำนองเสียงที่มีแนวโน้มเดียวกับชาวญี่ปุ่น ยกเว้น ในหน้าที่ “5. ยืนยันความรู้ หรือ การตัดสินใจที่มีร่วมกันอีกรอบ” และ “10. การเรียกร้องความสนใจเพิ่มเติม” ที่ชาวญี่ปุ่นจะใช้ทำนองเสียงสูง แต่ผู้เรียนเลือกใช้ทำนองเสียงต่ำ ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่าควรมีการนำ 2 หน้าที่ดังกล่าวของคำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 มาสอนเพิ่มเติมถึงการใช้ทำนองเสียง เพื่อเป็นการแก้ปัญหาในการใช้ทำนองเสียงของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย

5.2 ความแตกต่างในการใช้ระหว่างผู้เรียนชั้นกลางและผู้เรียนชั้นสูง

จากผลการวิจัยพบว่าพบว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางและชั้นสูงมีการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ที่แตกต่างกันซึ่งสามารถสรุปผลการเลือกใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ได้ดัง ตาราง 5

จาก ตาราง 5 พบว่าหน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลางและชั้นสูงมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 เหมือนกันได้แก่หน้าที่ในข้อที่ 1 และหน้าที่ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลางและชั้นสูงเลือกใช้คำอื่นมากกว่า 「よゝ」 เหมือนกันได้แก่หน้าที่ในข้อที่ 2, 3, 5, 8 และ 10 โดยในข้อ 2 มีแนวโน้มที่จะใช้ 「つけ」, ข้อ 8 มีแนวโน้มที่จะใช้ 「でしよ」, ข้อ 10 มีแนวโน้มที่จะใช้ 「よ」 เหมือนกัน แต่ในข้อ 5 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลางมีแนวโน้มที่จะใช้ 「ゝ」 ในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นสูงมีแนวโน้มที่จะใช้ 「じゃないか」

ตาราง 5 เปรียบเทียบอัตราการเลือกใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ระหว่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลางกับชั้นสูง

ข้อ	หน้าที่	ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ชาวไทย	อัตราการเลือกตอบ	เหมือน/ ต่าง
1	ให้ข้อมูลโดยไม่สนใจว่าผู้ฟังมีข้อมูล (การ เรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง)	กลาง	よゝ (49.27%) >ゝ (23.19%)	เหมือน
		สูง	よゝ (34.00%) >でしよ/その他 (22.00%)	
2	ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความทรงจำ ของผู้พูด	กลาง	よゝ (15.30%) <つけ (28.58%)	เหมือน
		สูง	よゝ (20.54%) <つけ (36.36%)	
3	ยืนยันข้อมูลผู้ฟังที่มาจากสารสนเทศ	กลาง	よゝ (24.46%) <でしよ (34.44%)	เหมือน
		สูง	よゝ (32.39%) <でしよ (32.40%)	
4	ยืนยันประสบการณ์โดยตรงของผู้ฟัง	กลาง	よゝ (36.36%) >でしよ (35.35%)	ต่าง
		สูง	よゝ (29.34%) <でしよ (46.66%)	
5	ยืนยันความรู้หรือการตัดสินใจที่มีร่วมกัน อีกรอบ	กลาง	よゝ (29.12%) <ゝ (30.10%)	เหมือน
		สูง	よゝ (24.14%) <じゃないか (33.33%)	
6	ยืนยันการตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ทั่วไป	กลาง	よゝ (34.04%) <ゝ (37.23%)	ต่าง
		สูง	よゝ (36.89%) >ゝ (35.62%)	
7	ยืนยันความรู้สึกต่างๆไปอีกรอบ	กลาง	よゝ (35.72%) <ゝ (39.80%)	ต่าง
		สูง	よゝ (40.26%) >ゝ (29.87%)	
8	ยืนยันประสบการณ์ที่มีร่วมกันในอดีต	กลาง	よゝ (29.29%) <でしよ (38.38%)	เหมือน
		สูง	よゝ (29.63%) <でしよ (30.86%)	
9	ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความทรงจำ ของผู้พูด	กลาง	よゝ (25.96%) >でしよ/つけ (25.00%)	ต่าง
		สูง	よゝ (16.67%) <つけ (42.86%)	
10	การเรียกร้องความสนใจเพิ่มเติม	กลาง	よゝ (2.60%) < よ (50.65%)	เหมือน
		สูง	よゝ (0%) < よ (50.77%)	

สำหรับหน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลางและชั้นสูงมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ต่างกันได้แก่หน้าที่ในข้อ 3, 4, 6, 7 และ 9 โดยในข้อ 3 และ 4 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นสูงมีแนวโน้มที่จะใช้ 「でしよ」 ในข้อ 6 และ 7 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลางมีแนวโน้มที่จะใช้ 「ゝ」 และในข้อ 9 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นสูงมีแนวโน้มที่จะใช้ 「つけ」 ดังนั้นหน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よゝ」 ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น

ชั้นกลางและชั้นสูงมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้คำอื่นมากกว่า 「よゝゝ」 นั้นเป็นหน้าที่ที่ผู้สอนควรสอนเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 ในแต่ละหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม

5.3 การนำปัญหาไปปรับใช้ในการเรียนการสอน

เมื่อนำผลการเปรียบเทียบการใช้งานคำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 ของชาวญี่ปุ่น ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลางและชั้นสูงมาอ้างอิงกับผลการสำรวจระดับความสำคัญในการเรียนรู้ซึ่งได้จากแบบสอบถามชุดที่ 2 จะได้ผลหน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 ที่จำเป็นในการสอนดังตาราง 6⁽⁵⁾

ตาราง 6 สรุปผลความสำคัญในการเรียนคำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 ในแต่ละหน้าที่

ลำดับ	หน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」	ชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจ(ระดับความสำคัญ%)	ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นสูง	ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลาง
1	ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความทรงจำของผู้พูด	93.33%	×	×
2	ยืนยันข้อมูลผู้ฟังที่มาจากการสันนิษฐาน	86.67%	×	×
3	ยืนยันการตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ทั่วไป	86.67%	○	×
4	ยืนยันความรู้ หรือ การตัดสินใจที่มีร่วมกันอีกรอบ	80%	×	×
5	ยืนยันประสบการณ์ที่มีร่วมกันในอดีต	80%	×	×
6	ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความทรงจำของผู้พูด	73.33%	×	○
7	ให้ข้อมูลโดยไม่สนใจว่าผู้ฟังมีข้อมูล (การเรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง)	53.33%	○	○
8	ยืนยันประสบการณ์โดยตรงของผู้ฟัง	46.67%	×	○
9	ยืนยันความรู้สึกที่ทั่วไปอีกรอบ	40%	○	×
10	ให้ผู้ฟังทำในบางสิ่ง (การเรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง)	33.33%	×	×

จากตาราง 6 พบว่าชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหน้าที่ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นควรมีความเข้าใจและใช้เป็นลำดับที่ 1 คือ “ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความทรงจำของผู้พูด”(93.33%) , ลำดับที่ 2 คือ “ยืนยันข้อมูลผู้ฟังที่มาจากการสันนิษฐาน”(87.67%) , ลำดับที่ 3 คือ “ยืนยันการตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ทั่วไป”(86.67%) , ลำดับที่ 4 คือ “ยืนยันความรู้หรือการตัดสินใจที่มีร่วมกันอีกรอบ”(80%) , และ ลำดับที่ 5 คือ “ยืนยันประสบการณ์ที่มีร่วมกันในอดีต”(80%) แต่จากผลการตอบแบบสอบถามของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยกลับพบว่า ในลำดับที่ 1, 2, 4 และ 5 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้คำอื่นมากกว่าคำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 ดังที่ได้กล่าวไปในคำตอบของคำถามในงานวิจัยที่ 2 ดังนั้นเมื่อผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลาง เข้าสู่ชั้นสูงแล้วก็ยังคงมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้คำอื่นมากกว่าคำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 ในหน้าที่เหล่านี้เช่นเดิม ดังนั้นจึงควรมีการจัดการเรียนการสอน และ เน้นย้ำให้มากยิ่งขึ้น ส่วนลำดับที่ 3 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นกลางไม่มีแนวโน้มที่จะใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 แต่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยชั้นสูงมีแนวโน้มที่จะใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 จากแนวโน้มปัญหาในการเลือกใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยดังกล่าว ผู้เขียนจึงได้นำหลักการ Can-do มาประยุกต์เพื่อจะสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนคำช่วยท้ายประโยค 「よゝゝ」 ได้ดังตาราง 7

6. บทสรุป

JF Can-do เป็นหลักการที่เกิดขึ้นจาก JF Standard 2010 โดยมีการแบ่งระดับความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนออกเป็น 6 ระดับ จากหลักการนี้ เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ได้จัดทำ *あきこ Can-do* ขึ้นโดยกำหนดระดับของภาษาญี่ปุ่นของสถานการณ์ในการสนทนาของแต่ละบท และกำหนดเป้าหมายว่าจะสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ทำอะไรได้บ้าง จากจุดเด่นของ Can-do นี้ผู้เขียนเห็นว่าหากมีการนำมาประยุกต์ใช้ในการสอน 「よゑ」 ก็อาจเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยได้

การวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゑ」 ต่างจากเจ้าของภาษาถึง 5 หน้าจากทั้งหมด 9 หน้า ที่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับคำช่วยท้ายประโยค 「よゑ」 ให้มากยิ่งขึ้นโดยใช้หลักการ Can-do ดังตาราง 7 และยกตัวอย่างประโยคจำนวนมากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการใช้คำช่วยท้ายประโยค 「よゑ」 และคำลงท้ายอื่น ๆ

ตาราง 7 สรุป Can-do ของคำช่วยท้ายประโยค 「よゑ」

ลำดับ	หน้าที่ของคำช่วยท้ายประโยค 「よゑ」	Can-do
1	ยืนยันข้อมูลที่เรียกขึ้นมาจากความทรงจำของผู้พูด	สามารถพูดยืนยันสิ่งที่เรียกขึ้นมาจากความทรงจำของตนเองได้ 昨日、確か、キャベツを買ってきたよゑ。見つからないな。
2	ยืนยันข้อมูลผู้ฟังที่มาจากสารสนเทศ	สามารถถามยืนยันเพื่อนในสิ่งที่ตนเองเคลือบแคลงสงสัยได้ A: あの人、女みただけど、女じゃないよゑ。 B: 分からないけど、きっと女だと思うよ。
3	ยืนยันการตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ทั่วไป	สามารถถามยืนยันกับเพื่อนถึงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องๆหนึ่งว่าตรงกับตนเองหรือไม่ A: どうだった？難しかったよゑ。 B: へえ？そうなの？そんなに難しくないけど。
4	ยืนยันความรู้หรือการตัดสินใจที่มีร่วมกัน อีกรอบ	สามารถถามยืนยันในสิ่งที่ตนเองรู้ว่าตรงกับสิ่งที่เพื่อนรู้มาหรือไม่ 君に彼女ができたよゑ。信じられないよゑ。
5	ยืนยันประสบการณ์ที่มีร่วมกันในอดีต	สามารถถามยืนยันเพื่อนในสิ่งที่เคยพูดคุยกันไว้ในอดีตได้ A: 勉強は大変だと言ってたよゑ。 B: ええ。 A: 最近はどう？ B: 最近はもう大丈夫だよ。

ในการวิจัยครั้งนี้ ถึงแม้ว่าชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจจะเป็นกลุ่มคนที่เรียนเฉพาะทางด้านภาษาญี่ปุ่นที่ประเทศญี่ปุ่นก็ตาม แต่ในเชิงปริมาณนั้นอาจยังไม่เพียงพอและยังไม่สอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเท่าที่ควร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการจัดทำจำนวนชาวญี่ปุ่นในกลุ่มสำรวจให้มากขึ้นเพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ในเรื่องทำนองเสียง ดังที่อักษฎาทุท ชูศรี (2011) ได้กล่าวถึงความแตกต่างทางเพศในการเลือกใช้ทำนองเสียงสูง-ต่ำของคำช่วย 「よゑ」 เอาไว้ หากวิเคราะห์เรื่องทำนองเสียงคำช่วยท้ายประโยค 「よゑ」 ที่แตกต่างตามเพศต่อไป ก็จะได้ผลลัพธ์ที่ได้มาพัฒนาการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เชิงอรรถ

- (1) งานวิจัยชิ้นนี้ปรับปรุงจากสารนิพนธ์ระดับปริญญาโท เรื่อง “การใช้คำลงท้าย 「よゑ」 ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย” โดยพรธรรมา เจริญศิริ ภายในการดูแลของอ.ดร.อักษฎาทุท ชูศรี ในหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2556

- (2) 必須/任意 คือตัวที่แสดงให้เห็นว่า คำช่วยท้ายประโยค「よね」 มีความจำเป็นหรือไม่จำเป็นต้องใช้ในแต่ละหน้าที่
- (3) ในแบบสอบถามแสดงรูป「でしょう」 เป็น「でしょ」
- (4) ในแบบสอบถามข้อที่ 10 มีข้อผิดพลาดคือ ไม่ได้ใส่ตัวเลือกคำช่วย「ね」 ซึ่งมีหน้าที่ “การเรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง” เช่นเดียวกัน ผู้ตอบแบบสอบถามจึงเลือกตอบ「よ」มากที่สุด
- (5) ตัวเลขใน () หมายถึง ลำดับข้อคำถามในแบบสอบถาม, ○ หมายถึง ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเลือกตอบ「よね」ในคำถามแต่ละข้อ, × หมายถึง ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเลือกตอบคำตอบอื่นนอกเหนือจาก「よね」

บรรณานุกรม

- 大曾美恵子 (2005) 「終助詞『よ』『ね』『よね』再考—雑談コーパスに基づく考察—」『言語教育の新展開』ひつじ書房、pp.3-14
- チューシー・アサダーユット (2008) 「タイの日本語教育における助詞『ネ』の伝達機能の指導上の問題点」『早稲田日本語教育学』4、早稲田大学日本語教育研究科、pp.57-69
- チューシー・アサダーユット (2013) 『タイ人日本語学習者の独話における助詞「ネ」の機能の研究』早稲田大学日本語教育研究科博士論文
- 鄭相哲 (1995) 「ネとダロウとジャナイカ」宮島達夫他編『日本語教義表現の文法（上）』くろしお出版、pp.263-274
- 名嶋義直 (2010) 「『よね』と『よ』・『ね』—原始形か複合形か—」『第8回日本語教育研究集会予稿集』名古屋大学大学院国際言語文化研究科、pp.6-9
- ナラノーン・ソイスダー (1998) 『日本語の終助詞「よ」・「ね」・「よね」について—日本語教育の視点から—』地域文化専攻、東京外国語大学大学院博士論文
- 蓮沼昭子 (1992) 「終助詞の複合形『よね』の用法と機能」『対象研究—発話マーカ—について』2、筑波大学、筑波言語文化フォーラム編、pp.63-77
- 蓮沼昭子 (1995) 「対話における確認行為『だろー』『じゃないか』『よね』の確認用法」『複文の研究（下）』、くろしお出版、pp.389-419
- 水野吉徳 (2008) 「モダリティとしてヨ・ネ・ヨネを教える」日本語教育国際シンポジウム予稿集、タマサート大学教養学部日本語学科、pp.95-98
- 吉田雅昭 (2008) 「終助詞『ヨネ・ヨナ』の機能・意味について」『言語科学論集』12、東北大学、pp.37-48
- อัษฎายุทธ ชูศรี. (2011) “ทำนองเสียงของคำช่วย「よね」ในภาษาญี่ปุ่น”. วารสารแจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ, pp.15-24
- แจแปนฟาวน์เดชั่น 「『あきこと友だち Can-do ハンドブック』のご紹介」『Japan Foundation, Bangkok』
(http://www.jfbkk.or.th/2012_001_jp.php) สืบค้น 6 พฤศจิกายน 2013.